

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 35

מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי כו'

« Qui fera de toi un frère pour moi »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/35/

1 מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי כו'. הנה זה המאמר אומרת כנס"י [כנסת ישראל] להקב"ה בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים

«Qui fera que tu sois pour moi comme un frère, toi qui as sucé le sein de ma mère», etc. Cette parole est prononcée par la Congrégation d'Israël (Knesset Israël) à l'adresse du Saint béni soit-Il, à une époque où le Saint Temple n'est pas debout.

וענין כאח לי הוא שישראל נק' אחים וריעים כמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא וסיפיה דקרא למען בית אלקינו

Le sens de «comme un frère pour moi» est qu'Israël est appelé frères et amis, ainsi qu'il est écrit : «Pour mes frères et mes amis, je parlerai donc maintenant», et la fin du verset dit : «Pour la maison de notre D.ieu» ;

דהיינו בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] קיים נקרא אחים וריעים ולכן מבקשת גם עכשיו מי יתנך כאח לי. c'est-à-dire qu'à l'époque où le Saint Temple est debout, ils sont appelés frères et amis. C'est pourquoi elle demande, maintenant aussi : «Qui fera que tu sois pour moi comme un frère ?»

2 והנה ידוע שיש ב' מיני מדרגות בישראל צדיקים ובע"ת [ובעלי תשובה]. ופעם משמע מדברי חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] שמעלת בע"ת [בעלי תשובה] גדול מצדיקים כמ"ש מקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדין אין צ"ג [צדיק גמור / צדיקים גמורים] כו'

Or, il est connu qu'il existe parmi Israël deux catégories de personnes : les tsadikim et les baalei techouva (ceux qui reviennent à D.ieu). Parfois, les paroles de nos Sages, de mémoire bénie, donnent à entendre que le rang des baalei techouva est supérieur à celui des tsadikim, comme il est dit : « Là où se tiennent les baalei techouva, les tsadikim parfaits ne peuvent se tenir », etc.

ופעם שבחו מעלת צדיקים מאד בענין במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים ולא אמרו בע"ת [בעלי תשובה] כו' וכתוב ועמך כולם צדיקים כו'.

Et parfois, ils louèrent très haut le rang des tsadikim, comme dans l'enseignement : « Avec qui prit-Il conseil ? Avec les âmes des tsadikim », sans dire « les baalei techouva », etc. Et il est écrit : « Et ton peuple est tout entier composé de tsadikim », etc.

הנה הצדיקים הוא ע"ד מ"ש באברהם ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו' (עמ"ש מזה בד"ה אשירה להוי')
בהיות ידוע שתכלית הבריאה הוא להיות דירה בתחתונים

Or, [le niveau des] tsadikim correspond à ce qui est écrit au sujet d'Avraham : « Ils garderont la voie de Havaya, pour pratiquer la tsedaka », etc. (voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Je chanterai à Havaya »), car il est connu que le but de la Création est qu'il y ait une demeure dans les mondes inférieurs ;

כי עד שלא נבה"ע [נברא העולם] היה הוא ושמנו לבד (עמ"ש מזה בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני) דהיינו שימושך בחי' אחד גם למטה כמו למעלה.

car, avant que le monde ne fût créé, Lui et Son Nom étaient seuls (voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Ordonne aux enfants d'Israël, etc., Mon offrande ») ; c'est-à-dire que le niveau de « Un » soit également attiré ici-bas, comme il l'est en haut.

וזהו ענין דרך הוי'. כמו הדרך עשוי לילך מעיר לעיר כו' מן שם הוי' להיות הולך ומתגלה גם למטה בעולם העשיי [העשייה] עולם החושך נק' דרך כלומר שעי"ז הוא הולך כו'.

Et c'est là le sens de « la voie de Havaya ». De même qu'une route est faite pour aller d'une ville à l'autre, etc., [ainsi] ce qui provient du Nom Havaya doit cheminer et se révéler également ici-bas, dans le Monde d'Assiya, le monde des ténèbres ; c'est là ce qu'on appelle une « voie », c'est-à-dire que, par ce moyen, cela chemine, etc.

וזהו בחי' צדקה כמו שהצדקה הוא מעשיר לעני להחיות רוח שפלים כו' כן המשכת שם הוי' לעולם החושך כו'.

Et c'est là le niveau de la tsedaka : de même que la tsedaka va du riche au pauvre, « pour ranimer l'esprit des humbles », etc., ainsi en est-il de l'attraction du Nom Havaya dans le monde des ténèbres, etc.

וע"כ כל המצות נק' בשם צדקה כמ"ש והעמדנו עלינו מצות כו' כי תר"ך מצות הם תר"ך עמודי אור כו' המשכה מלמעלה והוא בחי' צדקה

C'est pourquoi toutes les mitsvot sont désignées sous le nom de tsedaka, comme il est écrit : « Nous nous imposâmes des mitsvot », etc. Car les 620 mitsvot sont les 620 piliers de lumière, etc. : une attraction d'en haut, ce qui constitue le niveau de la tsedaka.

(והנה י"ל [יש לומר] ענין דרך הוי' היינו המשכה משם הוי' בכי"ע ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת. אמנם במ"א נתבאר פי' דרך הוי' היינו המשכה להיות שם הוי' וכמ"ש ע"פ אשירה להוי'.

(Or, on peut dire que le sens de « la voie de Havaya » est une attraction du Nom Havaya dans Béria, Yetsira et Assiya ; voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Car cette mitsva ». Cependant, ailleurs, il est expliqué que le sens de « la voie de Havaya » est une attraction qui fait advenir le Nom Havaya, comme il est expliqué au sujet du verset « Je chanterai à Havaya ».

אך י"ל [יש לומר] שני הענינים הכל נכלל בפ"י דרך הוי' ועמ"ש בד"ה לכבתי ב' בחינות לבבות כו' ע"ש והיינו ב' המשכות הנ"ל. ואפשר לכן דרך גימטריא ב' פעמים הוי"ה אלקים ע"ד מ"ש במ"א בד"ה שובה ישראל בענין

Mais on peut dire que les deux aspects sont entièrement inclus dans le sens de « la voie de Havaya ». Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Tu as ravi mon cœur », au sujet des deux niveaux du cœur, etc. ; voir là-bas. Ce sont les deux effusions mentionnées plus haut. C'est peut-être pourquoi le mot derekh (« voie ») a pour valeur numérique deux fois « Havaya Elokim », conformément à ce qui est écrit ailleurs, dans le discours commençant par « Reviens, Israël », au sujet de

מ"ש ויאמרו הוי' הוא האלקים ב' פעמים שזהו ענין מ"ש ושכתי בשלום אל בית אבי והי' [והיה] הוי' לי לאלקים ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] בפ"י צור לבבי וחלקי אלקים לעולם ועמ"ש במ"א על המאמר פי' וישלח)

ce qui est écrit : « Et ils dirent : “Havaya est le D.ieu (HaElokim)” », deux fois ; c'est le sens de ce qui est écrit : « Je reviendrai en paix à la maison de mon père, et Havaya sera pour moi Elokim » ; voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Le huitième jour, une assemblée », sur le sens de « Le rocher de mon cœur et ma part, c'est Elokim, à jamais » ; et voir ce qui est écrit ailleurs au sujet de l'enseignement de la paracha de Vayichla'h.)

(קע"ה ב') כי ישרים דרכי ה' כו' וביאור הענין דהנה כתיב מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כו'.

(175b) « Car les voies de Havaya sont droites », etc. Voici l'explication de ce sujet : il est écrit : « Que tes œuvres sont nombreuses, Havaya ! Tu les as toutes faites avec sagesse », etc.

וענין מה רבו הוא ענין רבוא רבבות השתלשלות העולמות המושגים לנו ושאינ מושגים כו' כנודע בזהר

Le sens de « nombreuses » renvoie aux myriades et aux myriades des mondes de l'enchaînement descendant (hichtalchelout), ceux qui nous sont accessibles à la compréhension et ceux qui ne le sont pas, etc., comme on le sait d'après le Zohar,

באדרא רבוי השתלשלות והם כולם בכחי עשיי [עשייה] בלבד ואפי' [ואפילו] אותם שאינם מושגים והם בכחי פלא אמון מופלא אמון מכוסה אמון מוצנע כו'

dans l'Idra, au sujet de la multitude des mondes de l'enchaînement descendant. Ils relèvent tous uniquement de la catégorie de l'« action » (Assiya), même ceux qui ne sont pas accessibles à la compréhension et qui sont au niveau du « prodige » (pele) : « amoun — prodigieux ; amoun — couvert ; amoun — caché », etc.,

עכ"ז [עם כל זה] נקי עשייה עושה פלא לעושה נפלאות כו' ולכאור יש להבין מהו ענין המשל לעשייה מאחר שהם רוחניים איך יתכן לומר בהם עשייה כו'.

ils sont néanmoins appelés « action » : « Celui qui accomplit un prodige », « à Celui qui accomplit des merveilles », etc. À première vue, il faut comprendre quel est le sens de cette comparaison avec l'action : puisqu'ils sont spirituels, comment peut-on parler à leur sujet d'« action » ? etc.

אמנם הוא עד"מ כמו עשייה גשמי [גשמיים] באדם שלמטה אין התחברות לה עם שכלו וחכמתו ואין בה בחי השכל רק הארת השכל הארה בעלמא כו'

Cependant, c'est une comparaison avec l'action physique d'un homme ici-bas : celle-ci n'a aucun lien avec son intellect et sa sagesse, et ne comporte rien qui relève de l'intellect ; elle ne reçoit qu'un rayonnement de l'intellect, un simple rayonnement, etc.,

ע"י כמה התלבשות (ועמ"ש בד"ה מי מנה בפ"י אף עשיתיו ובד"ה בחודש השלישי בפ"י על כל שבח מעשה ידיך) וכן למעלה הו' א רק כח הפועל בנפעל כח בלבד כו'.

après plusieurs revêtements successifs (voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Qui a compté », sur le sens de « Je l'ai aussi fait », et dans le discours commençant par « Au troisième mois », sur le sens de « pour toute la louange de l'œuvre de Tes mains »). De même, en haut, il ne s'agit que de la force de l'Agent à l'intérieur de ce qui est fait : une simple force, etc.

וזהו עשית עשייה דוקא (ועמ"ש בד"ה אוסרי לגנן גבי עשה פלא) והנה הכח הפועל שמתלבש שם נקי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ועצמיו הפועל כו'

Et c'est [pourquoi il est dit] : « Tu as fait » : il s'agit précisément de « faire » (voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Celui qui attache à la vigne », au sujet de « Il a fait merveille »). Or, la force de Celui qui fait, qui s'investit là, est appelée la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), tandis que l'essence de Celui qui fait, etc.,

הוא בחי' סוכ"ע כוי וכמו העיגול שאין בו מעלה ומטה כן קמיה ית' שוים עליונים ותחתונים כחשיכה כאורה

est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc. De même qu'un cercle n'a ni haut ni bas, ainsi, devant Lui, béni soit-Il, les mondes supérieurs et les mondes inférieurs sont égaux : «les ténèbres sont comme la lumière».

ולכן כתיב איה מקום כבודו שאין מושג גם לעליונים ולמטה כתיב מלא כה"כ [כל הארץ כבודו] והוא מטעם הנ"ל שאין חילוק קמיה ית' בין עליונים לתחתונים כוי.

C'est pourquoi il est écrit : «Où est le lieu de Sa gloire?» — car elle n'est concevable même par les mondes supérieurs — et, au sujet d'en bas, il est écrit : «La terre entière est remplie de Sa gloire.» Cela tient à la raison mentionnée plus haut : devant Lui, béni soit-Il, il n'y a aucune distinction entre les mondes supérieurs et les mondes inférieurs, etc.

אמנם פי' דירה בתחתונים הוא להיות אחד למטה כמו למעלה והיינו כמו שמלכותך מלכות כ"ע [כל עלמין] בחי' מלכותו ברצון כוי

Cependant, le sens d'une demeure dans les mondes inférieurs est que l'Un soit présent en bas comme en haut. Cela signifie que, de même que «Ta royauté est la royauté de tous les mondes» désigne le niveau de Sa royauté [acceptée] de plein gré, etc.,

כן יהיה גם למטה בחי' מלי' ולא ממשלתך כי ממשלתך בכל דור ודור הוא בחי' מושל בע"כ [בעל כרחך] ולא ברצון כוי

de même, le niveau de la royauté (Mal'hout) devra aussi se manifester en bas, et non celui de «Ta domination» ; car «Ta domination à chaque génération» désigne le niveau d'un souverain qui gouverne contre [la volonté de ses sujets], et non avec leur assentiment, etc.

(ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד גבי כי עמך הסליחה למען תורא והכח הזה שיהיה בחי' דירה גם בתחתונים נמשך מבחינת סוכ"ע דקמיה מעלה ומטה שוין ועמ"ש מזה בד"ה ששים המה מלכות)

(Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Reviens, Israël, jusqu'à...», au sujet de «Car auprès de Toi est le pardon, afin que Tu sois craint». Cette force, qui permet que le niveau d'une demeure se manifeste aussi dans les mondes inférieurs, émane du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), devant lequel le haut et le bas sont égaux ; voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Il y a soixante reines».)

וזהו ענין בחי' ביטול שלא להיות בבחי' אין אני והוא יכולים לדור כו' רק שיהיה בבחי' ביטול וע"כ שורה א"ס בחכמה כי חכמה הוא כ"ח מ"ה [מה] כו'

Et tel est le sens du niveau de l'annulation de soi (bitoul) : ne pas se trouver dans l'état où « moi et lui ne pouvons demeurer ensemble », etc., mais plutôt dans un état de bitoul. C'est pourquoi l'Infini (Ein Sof) réside dans 'Hokhma (sagesse), car 'Hokhma est koach mah — la force du « quoi » —, etc.

והנה בחי' זו נק' דרך הוי' דהיינו כי כל מצוה יש לה ג' לבושין מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה].

Or, ce niveau est appelé « la voie de Havaya »; en effet, chaque mitsva possède trois vêtements : la pensée, la parole et l'action.

3 והנה ההמשכה מלמעלה ע"י המצות הוא להיות התלבשות מחשבה במחשבה ודבור בדבור ומעשה במעשה בכל נפשך כו' והגם דכתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו'.

Or, le flux qui descend d'en haut par les mitsvot consiste en ce que la pensée s'enveloppe dans la pensée, la parole dans la parole et l'action dans l'action, « de toute ton âme », etc. Et bien qu'il soit écrit : « Car Mes pensées ne sont pas vos pensées », etc.,

עכ"ז [עם כל זה] הרי סיים בסיפא דקרא ולא דרכיכם דרכי כלומר אימתי לא מחשבותי מחשבותיכם כשדרכיכם לא דרכי.

néanmoins, la fin du verset conclut : « et vos voies ne sont pas Mes voies »; autrement dit, quand Mes pensées ne sont-elles pas vos pensées ? Lorsque vos voies ne sont pas Mes voies.

אבל אם דרכיכם דרכי יכול להיות גם מחשבותי מחשבותיכם. ודרכיכם דרכי דהיינו להיות דרך הוי' כו' להיות הלימוד לשמה ע"י התפלה תחלה כו'

Mais si vos voies sont Mes voies, il est possible que Mes pensées soient elles aussi vos pensées. Et « vos voies sont Mes voies » signifie être « la voie de Havaya », etc. : que l'étude soit désintéressée (lichma), grâce à la prière préalable, etc.,

כי מחשבה תלוי' [תלויות] בדבור כי א"א לדבר בלי מחשבה וע"כ ואשים דברי בפ"ך כו' התלבשות דבור בדבור וממילא יהי' גם מחשבה במחשבה כו'

car la pensée est liée à la parole, puisqu'il est impossible de parler sans penser. C'est pourquoi : « Et J'ai mis Mes paroles dans ta bouche », etc. : l'enveloppement de la parole dans la parole et, par conséquent, la pensée s'enveloppera aussi dans la pensée, etc.

(וג' בחינות מודו"מ [מחשבה דבור ומעשה] היינו ג' עולמות ביי"ע שגם בעלמין דפרודא יומשך גילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה וכמ"ש במ"א ע"פ אחת היא כו' תמתי תאומתי והמשכה זו זהו ענין מי יתנך כאח לי שיהי' [שיהיה] גילוי שם הוי' למטה

(Les trois niveaux de pensée, parole et action correspondent aux trois mondes de Béria, Yetsira et Assiya, afin que même dans les mondes de séparation soit attirée une révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il; comme cela est expliqué ailleurs à propos du verset «Elle est unique», etc., «ma parfaite», [à lire] «ma jumelle». Ce flux est le sens de «Qui fera de toi un frère pour moi»: que le Nom Havaya soit révélé ici-bas;

אזי נקרא כאח לי משא"כ כשהוא בבחי' העלם. וע' לקמן עוד בפ"י כאח לי) וזהו יונק משדי אמי והוא עד"מ

alors on l'appelle «un frère pour moi», ce qui n'est pas le cas lorsqu'Il est dans un état de dissimulation. Voir plus loin également l'explication de «un frère pour moi».) Voilà le sens de «qui a été nourri aux seins de ma mère». C'est, par analogie,

כמו ע"י היניקה נתגדל הולד בכ"ד חדשי היניקה מה שלא יתגדל בזה בכ"ד חדשים אחרים וההגדלה שע"י היניקה אינה לפי ערך [לפי ערך] גידולו בשאר שני חייו כו'

comme l'enfant qui, grâce à l'allaitement, grandit durant les vingt-quatre mois d'allaitement [à un degré] qu'il n'atteindra pas au cours de vingt-quatre autres mois; et la croissance due à l'allaitement est sans commune mesure avec sa croissance durant les autres années de sa vie, etc.

כן הוא להיות ג' ילוי שם הוי' ב"ה למטה והיינו כי ממה שהי' [שהיה] בתחלה לית מחשבה תפיסא ביי' [ביה] סתימו דכ"ס [דכל סתימין] יתהווה להיות ההגדלה להיות מתגלה למטה להיות בחי' מחשבותי מחשבותיכם כו'

Il en va de même pour la révélation du Nom Havaya, béni soit-Il, ici-bas. C'est-à-dire que de ce qui, au départ, était tel que «aucune pensée ne peut Le saisir», «le plus caché de tout ce qui est caché», résultera cette croissance: Il sera révélé ici-bas, jusqu'à ce que se réalise le niveau de «Mes pensées sont vos pensées», etc.

(ועיין בפ' האזינו רצ"ו א' ע"פ ושדי כמגדלות). וזהו מי יתנך דהיינו שבחי' מי הוא עושה לי כ"ז [כל זה] כו'

(Voir aussi dans la paracha Haazinu, 296a, sur le verset: «Et mes seins sont comme des tours.») Tel est le sens de «Qui te ferait»: le niveau de «Qui» (Mi) accomplit tout cela pour moi, etc.

(ע' [עיינן] בפי ויחי דרלי"ז ב' ע"פ מי יקימנו מי ירפא לך ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא בענין אד' מי יעמוד ועד"ז י"ל [יש לומר] מ"ש בפי ואתחנן מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה כו')

(Voir dans la paracha Vayechi, page 237b, sur «Qui le relèvera» et «Qui te guérira»; voir aussi ce qui est écrit sur le verset «Et maintenant, je prie, que [la puissance] soit grande», à propos de «Ado-nai, qui pourrait tenir?»; et dans cette même perspective, on peut expliquer ce qui est écrit dans la paracha Vaet'hanan : «Qui fera que leur cœur leur appartienne, afin qu'ils craignent», etc.)

והנה בחי' אמי הוא עד"מ אם הבנים שמחה שהוא בחי' שמחה עד"מ כמו השמחה לא נעשית על ידה שום תוספת והתחדשות החיות רק התפשטות והילוך החיות שבתחלה הי' [היה] בבחי' כיווץ ועי"ז נעשה התפשטות.

Or, le niveau de «ma mère» est, par analogie, celui de «la mère des enfants se réjouit», qui correspond à la joie. Par analogie, la joie n'entraîne aucun accroissement ni renouvellement de la force vitale; elle ne fait que déployer et mettre en mouvement la force vitale qui, au départ, était dans un état de contraction, et c'est ainsi qu'elle se déploie.

אשקך מיין הרקח נכנס יין יצא סוד גילוי אלהות כו' (ועמ"ש מזה בד"ה שוש אשיש בהוי"ה ובד"ה הוי' לי בעוזרי)

«Je te ferais boire du vin épicé»: «Le vin est entré, le secret est sorti»: la révélation de la divinité, etc. (Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Je me réjouirai grandement en Havaya», et dans celui qui commence par «Havaya est avec moi parmi mes aides».)

וזהו ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו כו' ושעשועי את בני"א [בני אדם] דהיינו ב' שעשועים ועי"ז נעשה התגלות למטה ושעשועי את בני"א [בני אדם] כו'.

Tel est le sens de: «J'étais délices jour après jour, jouant devant Lui», etc., «et mes délices étaient avec les enfants des hommes»: il s'agit de deux délices. Par ce moyen, une révélation se produit en bas: «et mes délices étaient avec les enfants des hommes», etc.

וזהו אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני בתחלה ההמשכה לבחי' אימא בינה ואח"כ ההמשכה משם למטה מבחי' אמי שיהי' [שיהיה] דירה בתחתונים וע"כ נאמר בלשון תלמדני כי אמי הוא בחי' תשב"כ [תורה שבכתב].

Tel est le sens de : «Je te guiderais, je t'amènerais dans la maison de ma mère ; tu m'enseignerais» : d'abord, le flux est attiré vers le niveau d'Imma, Bina (compréhension), puis, de là, il est attiré vers le bas, depuis le niveau de «ma mère», afin qu'une demeure soit établie dans les mondes inférieurs. C'est pourquoi le verset emploie l'expression «tu m'enseignerais», car «ma mère» correspond au niveau de la Torah écrite.

ותלמדני הוא בחי' תשב"כ [תורה שבעל פה] כו' (ועמ"ש בד"ה אני לדודי בענין אל בית אמי ואלהדר הורתי ועמ"ש במ"א כפ"י על תורתך שלמדתנו ומ"ש ב"ה וכל בניך למודי הוי' וע"י [ועיין] מענין תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"כ [תורה שבעל פה] כפ"י ויקהל דף רי"ש ובפ' בראשית ד"נ ע"ב)

Et «tu m'enseignerais» correspond au niveau de la Torah orale, etc. (Voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Je suis à mon bien-aimé», à propos de «dans la maison de ma mère et dans la chambre de celle qui m'a conçu»; voir également ce qui est écrit ailleurs sur le sens de «pour Ta Torah que Tu nous as enseignée», ainsi que ce qui est écrit [dans le discours qui commence par] «Et tous tes enfants seront enseignés par Havaya»; voir aussi, au sujet de la Torah écrite et de la Torah orale, la paracha Vayakhel, page 200, et la paracha Bereichit, page 50b.)

והמדרגה הזאת הוא בחי' צדיקים שנק' אחים כאח לי כו' כנ"ל שכל עבודתם מלמעלה למטה להמשיך כו'

Ce degré est celui des tsadikim, qui sont appelés «frères»: «comme un frère pour moi», etc., comme mentionné plus haut, car tout leur service va du haut vers le bas, afin d'attirer [la divinité], etc.

[והם ממשיכים דירתו ית' בתחתונים ועמ"ש בד"ה רני ושמחי גבי וביאור ענין אחותי וע' מענין כאח לי ברכות בשה"ש [בשיר השירים].

[Et ils font descendre Sa demeure, béni soit-Il, dans les mondes inférieurs. Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Chante et réjouis-toi», au passage «Et l'explication de la question de "ma sœur"»; et, au sujet de «comme un frère pour moi», voir dans [le Midrach] Rabba sur le Cantique des Cantiques,

ובפי שמות ר"פ ה'. ובוהר וישב (קפ"ד א') ובפי שמות (די י"ח) ומענין אנהגך אביאך אל בית אמי בפי פקודי דרנ"ז סע"ב [סוף עמוד ב].

et dans la paracha Chemot, au début de la section 5; et dans le Zohar, Vayéchev (184a), ainsi que dans la paracha Chemot (page 18); et, au sujet de «Je te conduirais, je t'amènerais dans la maison de ma mère», dans la paracha Pekoudé, page 257, fin du côté b.]

ב והמדרגה השנית הוא בחי' בע"ת [בעלי תשובה] וע"ז נאמר אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי.

La deuxième étape est le niveau des baalei techouva, et c'est à leur sujet qu'il est dit: «Je te trouverais dehors, je t'embrasserais; de plus, on ne me mépriserait pas.»

כי הנה בע"ת [בעלי תשובה] אינו על עבירות דוקא כ"א גם על מי שהוא נפרד ואינו בבחי' התלהבות כוי.

Car [le terme] baalei techouva ne s'applique pas uniquement aux transgressions, mais aussi à celui qui est séparé et ne se trouve pas dans un état de ferveur, etc.

כי הנה בעלי עסקים שאינם תמיד לה' רק קובע עתים לתורה כוי הנה כשחוזר מעסקו במילי דעלמא ללמוד נקי תשובה.

Car les hommes d'affaires, qui ne sont pas constamment [voués] à D.ieu, mais ne fixent que des moments déterminés pour l'étude de la Torah, etc., lorsqu'ils reviennent de leurs occupations liées aux affaires du monde pour étudier, cela s'appelle la techouva (retour).

דהיינו ששב ממה שעסק בתחלה כוי. ועי"ז נעשה גודל ההתפעלות ביתר שאת מאם לא הי' [היה] עוסק בתחלה במילי דעלמא כוי

C'est-à-dire qu'il revient de ce dont il s'occupait auparavant, etc. Et par là s'éveille en lui un grand élan, avec une intensité plus forte que s'il ne s'était pas d'abord occupé des affaires du monde, etc.

(וכמ"ש מזה ע"פ מים רבים כוי כי מי נח כוי) כי באמת במלאכים כתיב כולם עומדים ברום עולם.

(Comme il est expliqué à ce sujet à propos du verset «Des eaux nombreuses», etc., «Car les eaux de Noa'h», etc.) Car, en vérité, il est écrit au sujet des anges: «Tous se tiennent dans les hauteurs du monde.»

כי ענין עומדים היינו שהם תמיד במדרגה א' והיינו מפני שהם תמיד בבחי' ביטול. לאיזה מהות אחר ישתנה שיהי' [שיהיה] התפעלות שהוא שינוי המהות כו'.

Car «se tenir» signifie qu'ils restent toujours au même niveau ; c'est parce qu'ils sont constamment dans un état de bitoul. Vers quelle autre nature pourraient-ils se transformer pour qu'un élan se produise, alors que celui-ci implique un changement de nature ? etc.

אבל בעסק הוא א בחי' התפעלות שנשתנה מהותו במה שהי' [שהיה] עוסק בתחלה במילי דעלמא להיות לומד תורה כו'.

Mais, chez [celui qui est engagé dans] les affaires, il y a le niveau de l'émotion, car sa nature a changé : auparavant occupé par les choses de ce monde, il est devenu quelqu'un qui étudie la Torah, etc.

4 והגם שהתפעלות הוא רק בבחי' נפש החיונית בלבד עכ"ז [עם כל זה] הוא למעלה מאד כו'. והיינו מפני שהוא בבחינת אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] כו'.

Et bien que l'éveil ne se manifeste qu'au niveau de l'âme vitale, il est néanmoins très élevé, etc. C'est parce qu'il relève de la catégorie où « la sitra a'hra est soumise » (itkafya sitra a'hra), etc.

ועי"ז שאתכפייא סט"א [סטרא אחרא] הוא מעורר ממה שהיה בתחלה ואסתלק יקרא דקב"ה [דקודשא בריך הוא] לעילא לעילא והיינו ממה שהיה תחלה הסתלקות אלהותו ית' כענין סליק לעילא לעילא בזח"ג [בזהר חלק ג]

Et par la soumission de la sitra a'hra, il suscite un éveil à partir de ce qui était au début [l'état où] « la gloire du Saint béni soit-Il s'est retirée toujours plus haut » ; c'est-à-dire à partir de ce qui était au début un retrait de Sa divinité, qu'Il soit béni, comme dans l'expression « Il s'éleva toujours plus haut » dans le Zohar, partie III

(ד"כ ע"ב) שנסתלק הגילוי מלמטה לבחי' מהותו ועצמותו הנה משם ממש יומשך הגילוי וההמשה למטה.

(page 20b), où la révélation s'est retirée d'en bas vers le niveau de Son Être et de Son Essence : c'est de là même que la révélation et son déploiement seront attirés vers le bas.

כי הנה כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלות והוא כמו בבחי' מ"ת [מתן תורה] דכתיב פכ"פ [פנים בפנים] דבר ה' גילוי אלהות למטה בבחי' פנים היה צ"ל תחלה הסתר פנים גלות מצרים רד"ו שנה

Car il est écrit : « Comme aux jours où tu es sorti du pays d'Égypte, Je lui montrerai des merveilles. » Et il en va de même pour le Don de la Torah, dont il est écrit : « Havaya parla face à face » : une révélation de la divinité ici-bas, au niveau du « visage ». Il fallait d'abord qu'il y ait la dissimulation du Visage, l'exil d'Égypte, pendant 210 ans,

כדי שאח"כ יכול להיות פכ"פ [פנים בפנים] כוי (ועמ"ש מזה סד"ה וידבר אלקים כוי אני הוי' וארא כוי) afin qu'ensuite il puisse y avoir le « face à face », etc. (Et voyez ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par « Et Elokim parla, etc., Je suis Havaya ; et Je suis apparu », etc.)

וכן עד"ז בחורבן בית ראשון ושני שהוא מחמת דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] אסתלק לעילא לעילא בבחינת הסתר כ"ו והכוונה בהסתר פנים הוא שיהיה גודל התפעלות למעלה כמשל האב עם הבן שכאשר האב מסתתר ממנו

De même, selon ce principe, pour la destruction des premier et second Temples, qui tient au fait que « le Saint béni soit-Il s'est retiré toujours plus haut », dans un état de dissimulation, etc. Le but de la dissimulation du Visage est de susciter un grand éveil vers le haut, comme dans la parabole du père et de son fils : lorsque le père se cache de lui,

אזי צועק הבן לעלות אליו וזהו רצון האב שירצה הבן לעלות אליו לכן הוא מסתתר כוי. alors le fils crie, voulant monter vers lui ; et telle est la volonté du père : que le fils désire monter vers lui. C'est pourquoi il se cache, etc.

וכן מחמת הסתר פנים תורה ותפלה עי"ז יהיה ההתפעלות במאד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ומעורר ממה שהיה בחינת הסתלקות לעילא לעילא שיהיה בחינתגלות למטה כנ"ל.

De même, en raison de la dissimulation du Visage, [dans] l'étude de la Torah et la prière, l'éveil sera ainsi extrêmement puissant ; la sitra a'hra sera soumise, et il suscitera un éveil à partir du niveau de retrait toujours plus haut, afin qu'il y ait une révélation ici-bas, comme indiqué plus haut.

וזהו אמצאך בחוץ אשקך אמצאך בחוץ היינו מה שהוא בבחי' חוץ שהוא בחי' בעי'ת [בעלי תשובה] (ועי' בפ' אחרי דעי'ח א' עפ מולדת בית או מולדת חוץ ובפ' תולדות קמ"א ב' ע"פ חכמות בחוץ ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך כו' שלך גדול משלהם)

Et c'est là [le sens de] «Je te trouverais dehors, je t'embrasserais». «Je te trouverais dehors» désigne ce qui se trouve au niveau de l'«extérieur», c'est-à-dire le niveau de ceux qui reviennent à D.ieu (et voir, dans la paracha d'A'harei, p. 78a, à propos du verset «né à la maison ou né au-dehors», et dans la paracha de Toldot, 141b, à propos du verset «Les sagesse crient au-dehors»; voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Quand tu élèveras», etc.: «La tienne est plus grande que la leur»).

עיי' נעשה אשקך בחי' נשיקין אתדבקות רוחא ברוחא כו' בא"י [ברוך אתה ה'] שיהי' [שיהיה] מבחי' ברוך כו' המשכה בגילוי אתה כו'.

Par cela advient «je t'embrasserais», le niveau des baisers, «l'attachement de l'esprit à l'esprit», etc.: «Béni sois-Tu, D.ieu», afin que, depuis le niveau de «Béni», etc., il y ait un effluve révélé, «Toi», etc.

אך מי יתנך כאח לי ואמצאך בחוץ כו' שניהם בב"א [במהרה בימינו אמן] דהיינו שיהיה בחי' התחברות צדיקים ובעי'ת [ובעלי תשובה] כענין מאמר הזהר עתיד משיחא לאתבא צדיקא בתיובתא כו'

Mais «Qui te donnera pour frère à moi» et «je te trouverais dehors», etc., tous deux en même temps: c'est-à-dire qu'il y ait l'union des tsadikim et de ceux qui reviennent à D.ieu, comme dans la déclaration du Zohar: «Le Machia'h est destiné à ramener les tsadikim à la techouva», etc.

(וכמ"ש מזה בד"ה יו"ט [יום טוב] שני גבי שמע"צ [שמיני עצרת]) וכעצת חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] כל ימו בתשובה. דהיינו שגם הצדיק יעשה תשובה.

(Comme cela est expliqué à ce sujet dans le discours commençant par «Le deuxième jour de Yom Tov», à propos de Chemini Atsérét.) Et [c'est] conformément au conseil de nos Sages, de mémoire bénie: «tous ses jours dans la techouva»; c'est-à-dire que le tsadik, lui aussi, fasse techouva.

דהיינו על מה שלא היה הביטול כ"כ [כל כך] כמו שלא היה בביטול כ"כ [כל כך] בתפלה כו' (ועמ"ש בד"ה מה טובו גבי והתשובה הג' ועמ"ש בד"ה שובה ישראל בענין מ"ש יעקב אבינו אם יהיה כו' והיה כו')

C'est-à-dire pour n'avoir pas atteint un bitoul suffisamment grand ; par exemple, pour n'avoir pas été dans un bitoul aussi grand pendant la prière, etc. (Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Qu'elles sont belles », à propos de « la troisième techouva » ; voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Reviens, Israël », au sujet de ce que dit notre père Yaakov : « Si [Elokim] est », etc., « alors [Havaya] sera », etc.)

ועכשיו הגיע לבחי' הביטול זהו תשובה שלו ועי"ז יהיה כל דינין מתעברין מיניה שאין שום אחיזה לחיצונים גם לא יבוזו לי.

Et maintenant, il est parvenu au niveau du bitoul : c'est là sa techouva. Grâce à cela, « tous les jugements s'éloignent de lui », de sorte que les forces extérieures n'ont aucune prise ; « et ils ne se moqueront pas de moi non plus ».

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושים תשובה נגאלים כו'. שעיקר ההסתר הוא מחמת דאסתלק קוב"ה [קודשא בריך הוא] לעילא כו'

Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Si Israël fait techouva, il est délivré », etc. Car la cause principale de la dissimulation est que « le Saint béni soit-Il s'est retiré là-haut », etc.,

ועי' התשובה מעורר להיות התגלות למטה וממילא נגאלין כו' ותשובה ותפלה וצדקה כו' דהיינו צדיקים ובע"ת [ובעלי תשובה] ביחד משא"כ כשכאו"אבפ"ע כו' :

et, par la techouva, il suscite un éveil afin qu'il y ait une révélation en bas ; dès lors, ils sont délivrés, etc. Et « techouva, prière et tsedaka », etc. : c'est-à-dire les tsadikim et ceux qui reviennent à D.ieu ensemble, contrairement au cas où chacun est seul, etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/35/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak